

13. 3. 2013

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Novela zákona o spotřebitelském úvěru

Dne 25. února 2013 byla pod číslem 43/2013 Sb. vyhlášena ve Sbírce zákonů České republiky novela zákona č. [145/2010](#) Sb., o spotřebitelském úvěru (dále jen „ZoSÚ“), která se snaží postihovat některé nečestné praktiky na trhu spotřebitelských úvěrů v České republice (dále jen „novela“). Vzhledem k tomu, že tato novela byla přijata dne 31. ledna 2013 a nabyla účinnosti okamžitě dnem jejího vyhlášení (tj. 25. února 2013), museli se poskytovatelé spotřebitelských úvěrů připravit na zamýšlené změny v předstihu, neboť zákonodárce jim příliš času na adaptaci neposkytnul. Cílem tohoto článku je přinést stručný přehled nejdůležitějších změn, které tato novela přináší, a to zejména pro poskytovatele spotřebitelských úvěrů.

Důvody pro přijetí novely

Podle důvodové zprávy [1] byla novela předložena z důvodu nutnosti transponovat směrnici Komise 2011/90/EU ze dne 14. listopadu 2011, kterou se mění část II přílohy I směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES, kterou se stanoví dodatečné předpoklady pro výpočet roční procentní sazby nákladů, tak, aby byla vypovídací schopnost roční procentní sazby nákladů u spotřebitelských úvěrů srovnatelná v celé EU.

Vedle tohoto důvodu se podle důvodové zprávy v průběhu konzultací s dotčenými subjekty ukázalo, že existuje velká informační asymetrie mezi poskytovateli spotřebitelských úvěrů a jejich klienty a vzhledem k nízké finanční gramotnosti většiny občanů České republiky je podle tvůrců novely nutné posílit ochranu spotřebitelů.

Přijatá opatření

Na základě definovaných problémů se zákonodárce rozhodl přijmout následující opatření, která mají chránit spotřebitele před nástrahami souvisejícími se spotřebitelskými úvěry:

Posouzení úvěruschopnosti spotřebitele - tuto povinnost měl věřitel již před přijetím novely, ale v ZoSÚ chybělo výslovné ustanovení, že v případě negativního výsledku posouzení úvěruschopnosti spotřebitele nesmí věřitel úvěr poskytnout. Proto bylo explicitně do ustanovení § 9 odst. 1 ZoSÚ zakotveno oprávnění poskytnout úvěr jen tehdy, pokud po posouzení úvěruschopnosti spotřebitele bude zřejmé, že spotřebitel bude schopen spotřebitelský úvěr splácet. Jinak bude smlouva, kterou se tento spotřebitelský úvěr sjedná, absolutně neplatná. Novela ani důvodová zpráva nijak neuvádějí, které parametry by měl věřitel hodnotit, nicméně měl by při posuzování úvěruschopnosti postupovat s „odbornou péčí“.

Vyloučení použití směnky nebo šeku - vzhledem k tomu, že použití směnky jako zajišťovacího či platebního instrumentu je velice specifické a směnka, pokud splňuje veškeré požadované náležitosti

(a to včetně blankosměnky), je bez ohledu na hlavní závazek platná a vymahatelná, rozhodl se zákonodárce vyloučit použití směnky nebo šeku ke splacení, nebo zajištění splacení spotřebitelského úvěru, neboť dle zákonodárce běžný spotřebitel nedisponuje potřebnými znalostmi pro bezpečné použití směnek. Věřitel a zprostředkovatel odpovídají spotřebiteli společně a nerozdílně za škodu způsobenou porušením této povinnosti.

Zajištění spotřebitelského úvěru - novela také zareagovala na praktiky, kdy věřitelé požadovali zajištění, které bylo ve zjevném nepoměru k hodnotě pohledávky. Nově vložené ustanovení § 18a ZoSÚ stanovuje, že *„zajištění spotřebitelského úvěru nesmí být ve zcela zjevném nepoměru k hodnotě zajišťované pohledávky.“* Důvodová zpráva nijak nenaznačuje, co by mohlo být podřazeno pod pojem zjevný nepoměr, ale pouze šalamounsky uvádí, že *„...z důvodu právní jistoty věřitelů novela ZoSÚ přináší sousloví „zcela zjevný nepoměr“, aby bylo na první pohled zřejmé, že v rozporu se ZoSÚ nebudou jakékoli případy, kdy hodnota zajištění převyšší hodnotu zajištěné pohledávky, ale jen ty nejvýraznější.“*

Použití telefonního čísla s vyšší než běžnou cenou - novela nově zakotvuje zákaz nabízení, sjednávání nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru prostřednictvím hlasové telefonní komunikace, textové nebo multimediální zprávy prostřednictvím telefonních čísel pro přístup ke službám s vyjádřenou cenou, jak je definuje zákon č. [127/2005](#) Sb., o elektronických komunikacích a vyhláška č. [117/2007](#) Sb., o číslovacích plánech sítí a služeb elektronických komunikací. Jedná se obvykle o telefonní čísla začínající číslicí 9, u kterých obecně platí, že 4. a 5. pozice v telefonním čísle určuje cenu za minutu volání v Kč včetně DPH (např. při volání na hypotetické telefonní číslo 900 951 234 by byla účtována cena 95 Kč/min. vč. DPH). Cílem je zamezit případům, aby zájemce o spotřebitelský úvěr zaplatil vysoké částky za hovorné při sjednávání takových úvěrů.

Zprostředkování spotřebitelského úvěru - novela stanovuje povinné náležitosti smlouvy, ve které se mezi spotřebitelem a zprostředkovatelem sjednává zprostředkování spotřebitelského úvěru. I ve vztahu ke smlouvě o zprostředkování spotřebitelského úvěru se výslovně zakotvuje obligatorně písemná forma a uvedení informace o právu spotřebitele na odstoupení od této smlouvy, jinak je tato smlouva absolutně neplatná. Nové ustanovení § 17b ZoSÚ zavádí právo spotřebitele odstoupit bez jakéhokoliv důvodu a jakéhokoliv sankce od smlouvy o zprostředkování spotřebitelského úvěru, pokud ve lhůtě 14 dní od jejího uzavření nedošlo na jejím základě ke sjednání spotřebitelského úvěru. Dále okamžikem odstoupení od smlouvy o zprostředkování zanikají ze zákona i případně uzavřené smlouvy o doplňkových službách (např. smlouvy sjednávající životní pojištění).

Zvýšení sankcí - všechny výše uvedené prohřešky zákonodárce označil za správní delikty podle ustanovení § 20 ZoSÚ, za které je možné uložit pokutu až do výše 20 mil. Kč.

Podle původního znění ustanovení zákona o spotřebitelském úvěru hrozily za správní delikty pokuty rozdělené podle závažnosti do tří pásem: do 500 tis. Kč, do 2 mil. Kč a do 5 mil. Kč. Novela podstatně pokuty zostrňuje a zvyšuje horní limity, a to do 1,5 mil. Kč, do 10 mil. Kč a do 20 mil. Kč.

Závěrem

Novela se podle důvodové zprávy snažila vypořádat s neférovými praktikami na trhu spotřebitelských úvěrů. Je otázkou do budoucna, zda stále větší ingerence státu do podnikatelského prostředí a nahrazování běžné opatrnosti při kontraktování zákonnými ustanoveními se zdůvodněním, že spotřebitelé jsou finančně negramotní, povede ke kýženému stavu.

Mgr. Ing. Michal Růžička

[Dvořák Hager & Partners, advokátní kancelář, s.r.o.](#)

Oasis Florenc
Pobřežní 12
186 00 Praha 8

Tel.: +420 255 706 500
Fax: +420 255 706 550
e-mail: paha@dhplegal.com

[1] Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. [145/2010](#) Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů včetně důvodové zprávy, sněmovní tisk 781. Dostupné >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc březen 2026](#)
- [Převodní ceny v judikatuře a sporech se správcem daně](#)
- [Nový daňový režim ESOP v České republice od roku 2026. Posun k ekonomické realitě a mezinárodním standardům?](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Mezinárodní dožádání a lhůta pro stanovení daně: kritéria účelnosti, věcnosti a včasnosti v judikatuře](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Nová úprava kvalifikovaných zaměstnaneckých opcí](#)
- [Silná koruna: jaké dopady má posilující koruna na české firmy](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc únor 2026](#)